

Afrapportering på 2017 forprojekt 2009-2010 - bilag til dagsordenpunkt ved møde i Vækstforum den 2. marts 2011

Dato 19-01-2011

Lene Øster

Tel. +45 8728 5126

Lene.Oester@ru.rm.dk

1-30-76-42-08

Side 1

Aarhus Kommune ansøger om at blive Europæisk Kulturhovedstad i 2017 og har endvidere besluttet at forankre satsningen i et bredt, regionalt samarbejde. Der er i 2009 og 2010 gennemført et forprojekt med det formål at afsøge det regionale vækstpoteiale i kulturhovedstadssatsningen. Vækstforum har bevilget 1 mio. kr. til projektet.

Forprojektet har haft særligt fokus på regionalt samarbejde og netværk, internationalt samarbejde, turisme samt kreative erhverv. I projektperioden har regional udvikling "udstationeret" en medarbejder i 2017 sekretariatet med henblik på at koordinere de regionale aktiviteter samt sikre regionale perspektiver i øvrige relevante initiativer.

Aktiviteter i forprojektet:Regionalt samarbejde

For at igangsætte den regionale dialog om kulturhovedstadsprojektet blev der i maj 2009 afholdt en præsentationskonference på Remisen-Brande. Formålet var at drøfte perspektiverne i et regionalt samarbejde om Aarhus 2017 samt mulighederne for at bruge projektet som katalysator for udvikling i regionen på en række felter. Der deltog ca. 116 aktører fra kommuner, region, kulturliv, erhvervsliv, turisme- og uddannelsessektoren. Programmet bød på en generel orientering om 2017-projektet, erfaringer fra tidligere og kommende kulturhovedstæder, indlæg fra regionale aktører, workshops og debat.

Som omdrejningspunkt for det regionale samarbejde er der nedsat en regional administrativ styregruppe. Styregruppens opdrag er at sikre en regional dimension i projektets overordnede udviklingsplan; at inddrage relevante regionale kultur-, videns- og erhvervsorganisationer og netværk i processen; at iværksætte fælles tiltag, som vil gavne de deltagende kommuner, den midtjyske region og Aarhus 2017-projektet (herunder kortlægninger, seminarer og konferencer), samt at udarbejde tilhørende budget og endelig at udarbejde grundlaget for en indstilling til samtlige kommuner om deltagelse i den endelige

ansøgning til EU i 2011. Samarbejdet tager afsæt i eksisterende samarbejdskonstellationer kommunerne imellem:

1. De større bykommuner; Randers, Silkeborg, Horsens, Viborg, Herning og Holstebro. Disse kommuner har hver en repræsentant i styregruppen.
2. Kulturring Østjylland; Favrskov, Norddjurs, Syddjurs, Odder, Skanderborg og Samsø. Kommunerne har i 2009 og 2010 valgt at lade sig repræsentere af Favrskov Kommune.
3. Midt- og vestjyske kommuner; Ikast-Brande, Ringkøbing-Skjern, Struer og Lemvig. Kommunerne har i 2009 og 2010 valgt at lade sig repræsentere af Ringkøbing-Skjern Kommune.

To af regionens kommuner er endnu ikke *formelt* inddraget i samarbejdet. Det drejer sig om Skive, der er del af kulturaftale Nordvest med Morsø og Thisted Kommuner, samt Hedensted. De to kommuner er inddraget via diverse regionale analyser, kortlægninger, konferencer m.v. Skive Kommune har dog i januar 2011 tilkendegivet, at de tilslutter sig klynge 3, og Hedensted har tilkendegivet, at de bakker projektet op.

Fra januar 2011 og frem til ansøgningsfristen den 30. september 2011 vil samtlige 19 kommuner blive indbudt til møderne i den regionale styregruppe. Kommunerne skal i løbet af foråret tage stilling til deres deltagelse i projektet fra 2013, og det er derfor væsentligt, at alle kommuner har mulighed for at deltage i dialogen og processen frem mod denne beslutning.

I sensommeren 2009 blev der afholdt politiske møder mellem daværende kulturrådmand Jacob Bundsgaard Johansen og kommunerne i klynge 2 og 3. Kommunerne tilkendegav efterfølgende, at de ønskede at deltage i forberedelsesarbejdet. De seks store kommuner tog spørgsmålet om deltagelse i forberedelsesfasen op i deres respektive byråd, som tiltrådte indstillingen. Den 8. november 2010 inviterede Region Midtjylland og Aarhus Kommune borgmestre og kulturudvalgsformænd i de øvrige 18 kommuner til et politisk møde med henblik på at indlede den dialog, der skal lede frem til en beslutning om deltagelse i det endelige projekt i juni 2011. 15 kommuner deltog i mødet.

Sammenfattende om det regionale samarbejde hidtil kan man sige, at der er sket en udvikling fra skepsis mht. hvorledes en kulturbegivenhed i Aarhus kan gavne den øvrige region til en generel anerkendelse af, at projektet kan katalysere udvikling på en række felter i hele regionen. Styregruppen fortsætter frem til der er truffet beslutning om den enkelte kommunes deltagelse i projektet, hvorefter en fremtidig konstruktion skal drøftes.

Internationalt samarbejde

Det europæiske/internationale perspektiv og samarbejde har en betydelig prioritet i kulturhovedstadsprojektet. At bære titlen Europæisk Kulturhovedstad giver øget opmærksomhed især i en europæisk kontekst, og der skal derfor gøres en indsats for at tiltrække internationale aktiviteter til regionen. Dette arbejde er allerede påbegyndt under forprojektet, og en række europæiske netværk samt andre kulturhovedstæder har deltaget i aktiviteterne, bl.a. Rencontres Europe, Similar Cities Network, Stavanger 2008, Liverpool 2008 samt Umeå 2014. Aarhus 2017-projektet er bl.a. blevet præsenteret i Ruhr, Marseilles, Istanbul, Liverpool og Linz. I november 2010 afholder Nordic City Network deres årlige summit i Aarhus med temaet "The cultural City" om kultur som platform for byudvikling.

Den 24.-25.-26. september 2009 arrangerede Aarhus 2017 i samarbejde med den regionale

styregruppe et internationalt seminar med titlen "Where is Europe?", der løb af stablen i hhv. Aarhus, Herning og Holstebro. Med overskrifter som "New models for international festivals", "European Capitals of Culture – putting cities in a European context" og "From international to intercultural policies and practices" adresserede seminarets 16 talere og 19 workshops alt fra organisatoriske forhindringer til essentielle kulturelle problemstillinger. Der deltog ca. 150 aktører fra Danmark og Europa.

Det internationale samarbejde vil få øget fokus fra 2011. Flere af de kortlægninger, der er gennemført i forberedelsesfasen, peger på, at der skal gøres en indsats for at få regionale aktører inden for bl.a. kultursektoren og de kreative brancher mere ud og virke på en international arena. Herudover skal der gøres en aktiv indsats for at tiltrække internationale aktiviteter til regionen; fx at europæiske og internationale netværk lægger deres konferencer og netværksmøder i regionen. Indsatsen skal ske i et tæt samarbejde med regionens indsats for turisme med henblik på bl.a. at styrke erhvervsturismen.

Turisme, oplevelsesøkonomi og kreative erhverv

Fase 1 i kulturhovedstadsprojektet bestod af en omfattende kulturel kortlægning af Aarhus og den øvrige region ud fra en række forskellige perspektiver, fx kultur, demokrati, bæredygtighed, mangfoldighed, børn, kreative erhverv, idræt, byrum m.m. To af analyserne har omfattet hele regionen: kortlægningen af kultursektoren og kortlægningen af de kreative erhverv. En del af forprojektet har været at forberede disse to kortlægninger metodisk, definere undersøgelsesfeltet og afsøge samarbejdspartnere til udførelsen. Selve gennemførelsen af kortlægningerne er finansieret af regionale analysemidler og ligger således uden for forprojektet. Analyserne har bl.a. vist, at der ligger et urealiseret potentiale i de kreative erhverv i regionen, som bl.a. kan realiseres via en mere målrettet erhvervsservice til disse erhverv. En anden konklusion i analyserne er manglen på internationalt engagement og samarbejde, hvor der særligt i relation til kulturinstitutionerne tilsyneladende er en rolle at spille for kulturhovedstadsprojektet.

Fase 2 i kulturhovedstadsprojektet har handlet om at definere visioner for Aarhus 2017 og udviklingen i regionen. På grundlag af kortlægningerne, formelle krav fra EU samt hensyn til samarbejdspartnere og relevante aktører er der formuleret 13 bredt dækkende temaer, som er blevet udforsket og udfordret på 13 tematiske visionsseminarer fra august til oktober 2010. Seminarerne inddrog en bred vifte af inviterede nøgleaktører fra regionens kreative, kulturelle og vidensbaserede miljøer. Seminarerne blev afviklet i Aarhus, Viborg, Silkeborg, Randers, Horsens og på Samsø. Visionsseminarerne skulle have været gennemført allerede i juni 2010, men fordi enkelte af kortlægningerne viste sig mere omfattende end beregnet, blev seminarerne udskudt til august. Dette har ikke haft indflydelse på projektets fremdrift i øvrigt.

Formålet med visionsfasen var at tage de første skridt i retning af konkrete strategier og projektforslag. En del af programmet for de efterfølgende projektværksteder (fase 3) er blevet integreret i visionsseminarerne. Dette valg er truffet på baggrund af tilbagemeldinger fra deltagere i kortlægningerne, der har udtrykt behov for en højere grad af konkretisering i processen. I fase 3 vil tovholdere for udvalgte strategier og projektforslag arbejde videre med projekterne, således at der i den ansøgning, der skal indsendes i september 2011, kan præsenteres en programskitse med en række projekter, der kan sættes i gang allerede fra 2013.

Et væsentligt fokus fra 2011 og frem vil være integrationen af kulturhovedstadsprojektet med

øvrige regionale indsatser, herunder kultur, turisme, fødevarer, energi/bæredygtighed og kompetenceudvikling med henblik på at styrke indsatsen for erhvervsudvikling i regionen. Herudover skal der igangsættes en række udviklingsforløb med afsæt i erfaringerne fra forprojektet.

Konklusion og næste skridt

Gennem de omfattende undersøgelser og den dialog, der i løbet af projektperioden har fundet sted med kommuner, virksomheder, institutioner m.fl. er konklusionen, at kulturhovedstadsprojektet rummer et betydeligt potentiale som udviklingskatalysator og platform - såvel i relation til det kulturelle felt som til fx turisme, bæredygtighed og internationalt samarbejde. Denne antagelse bekræftes af erfaringerne fra tidligere kulturhovedstæder, hvor bl.a. Stavanger 2008 og Ruhr 2010 har gode erfaringer med regionalt samarbejde og udvikling. Ved at forankre den regionale indsats i netværk, kompetenceudvikling og samarbejde med øvrige regionale indsatser sikres, at engagementet ikke er "spildt" i det tilfælde, at titlen som Europæisk Kulturhovedstad 2017 ikke skulle tilfalde Aarhus og regionen. Således kan projektet uanset udfaldet være med til at styrke og opruste den regionale udviklingsindsats og samarbejdet på tværs af regionen.

Region Midtjyllands deltagelse i projektet fra 2013 og frem skal drøftes i løbet af foråret, og der skal i august 2011 træffes endelig beslutning om deltagelse i såvel regionsråd som byråd i de øvrige kommuner.

Note: Revideret regnskab eftersendes, da regnskabet for 2010 endnu ikke er afsluttet.